

KULTURA

Kwartalnik Gminy Biłgoraj

nr (16) październik - grudzień 2015 r.

ISSN 2299 – 047X

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia
zdrowia, spokoju i radosnego oczekiwania
na przyjście Bożego Dziecięcia.

Niech te rodzinne Święta przyniosą
wiele miłości, nadziei i ciepła domowego ogniska,
przy którym odkryjemy najważniejszą prawdę,
że każdy człowiek jest kimś jedynym
i niepowtarzalnym.

Z życzeniami Wesołych Świąt
i Szczęśliwego Nowego Roku!

Jan Majewski
Przewodniczący Rady
Gminy Biłgoraj

Wiesław Różyński
Wójt Gminy Biłgoraj

Celina Skromak
Dyrektor Gminnego
Ośrodka Kultury w Biłgoraju

„Jest w moim Kraju zwyczaj, że w dzień wigilijny,
Przy wejściu pierwszej gwiazdki wieczornej na niebie,
Ludzie gniazda wspólnego łamią chleb biblijny,
Najtkliwsze przekazując uczucia w tym chlebie”.

Cyprian Kamil Norwid

Kiedys tu było śmieciowisko.....

Od kilku lat Gmina Biłgoraj corocznie przekazuje środki pieniężne na tzw. Fundusz sołecki. Pieniądze te są wykorzystywane na realizację pomysłów i inwestycji zgłaszanych przez mieszkańców poszczególnych miejscowości. Pomysł jak wykorzystać nasz fundusz sołecki zrodził się w roku 2008 gdy po uroczystych obchodach 80-lecia miejscowej OSP, okazało się, że plac przy remizie jest zbyt mały na organizację jakichkolwiek imprez plenerowych. Pojawiła się okazja kupna działki i za pierwszy fundusz sołecki została zakupiona działka tuż za remizą. Działka była duża, ale wymagała ogromnych nakładów, zarówno finansowych jak i pracy fizycznej.

Okazało się, że aby wyrównać cały plac potrzeba bardzo dużo ziemi, i aby to zrobić, to należy na ten cel przeznaczyć kilka następnych funduszy. Na szczęście, okazja sama się nadarzyła. Budowa drogi wojewódzkiej przyniosła dla nas rozwiązanie i przy niskich kosztach finansowych udało się wyrównać cały plac. Firma budująca drogę pozbyła się zbędnej ziemi z budowy, a nasz plac nabrał wyglądu.

Pojawiły się kolejne pomysły i marzenia. Brakowało na placu sceny. I znowu mały zbieg okoliczności i odrobina szczęścia. Pani Zosia, która zajmuje się biblioteką w Korytkowie Dużym, wyszła z propozycją do strażaków napisania projektu do FFLZB. Pomysł już mieliśmy gotowy – drewniana, wpisująca się w scenerię lasów, scena letnia. Podejmując tą decyzję, nie zdawaliśmy sobie sprawy, jak wielkie jest to wyzwanie, ale klamka zapadła - projekt został zaakceptowany, dostaliśmy dofinansowanie, więc przesłaliśmy do jego realizacji. W ciągu dwóch miesięcy, przy wysiłku i zaangażowaniu wszystkich strażaków, powstała piękna scena letnia. Część środków na dokończenie budowy pochodziła także z funduszu sołeckiego. Pierwsza impreza, jaka się odbyła na nowo powstałym obiekcie, to były obchody 85-lecia OSP i nadanie naszej jednostce sztandaru.

Z zakupionej działki pozostawała jeszcze mała, niezagospodarowana część. Nieużytek ten przez wiele lat służył mieszkańcom jako dzikie wysypisko śmieci. I tu pojawił się pomysł nasz-

du OSP o budowie grilla leśnego wraz z zadaszeniem, który będzie służył mieszkańcom Korytkowa i nie tylko. Gdyby nie fundusz sołecki pomysł ten nigdy nie zostałby zrealizowany. Pracy było bardzo dużo, została ogrodzona działka, doprowadzona woda i prąd. Jeden z naszych strażaków, pan Tomek, przekazał nieodpłatnie drewniany budynek, który został zaadaptowany jako kuchnia. Została wybudowana wiatra wraz z grillem, która może pomieścić kilkadziesiąt osób. Plac wokół budowli został utwardzony i została ułożona kostka brukowa. Przygotowane zostało miejsce na ognisko, z którego już korzystali dzieci z miejscowej szkoły.

Pierwsze pozytywne oceny usłyszeliśmy podczas zorganizowanych w tym roku dożynek gminno-parafialnych w Korytkowie Dużym. Na nowym obiekcie zostały przyjęte i poczęstowane wojskową grochówką wszystkie zespoły i delegacje wieńcowe. Pozytywne recenzje utwierdziły nas w przekonaniu, że była to trafna inwestycja, a ciepłe słowa dodały nam skrzydeł do dalszego działania. A plany mamy jak zwykle ambitne. W następnym roku zostanie założony monitoring, który ma na celu zabezpieczenia obiektów przed dewastacją. Planujemy też wykonanie stołów i ławek pod wiatę, doposażenie letniej kuchni oraz posadzenie ozdobnych krzewów na placu. Jeżeli wystarczy nam środków z funduszu sołeckiego, to zostanie wykonana jeszcze siłownia napowietrzna.

Żadna z powyższych inwestycji nie byłaby zrealizowana, gdyby nie fundusz sołecki i zaangażowanie mieszkańców, a w szczególności miejscowej OSP.

Do korzystania z całego kompleksu zapraszamy zarówno mieszkańców Korytkowa Dużego jak również wszystkich, którzy chcieliby na łonie natury, w plenerze zorganizować imprezę, odpocząć i naładować baterie.

Zarząd OSP w Korytkowie Dużym

Grudzień

dzieci w oknach
czekają na Mikołaja
ojciec się przebiera

wszystko na sprzedaż
karpie choinki jemiola
tłumy z pakunkami

kulinarny szal
biłgorajskie przysmaki
pachną świętami

świąteczny koncert
ludzie śpiewają kolędy
wielogłosami

brokat we włosach
suknia ze złotej lamy
stroję się na bal

szampan musuje
za oknem fajerwerki
sylwestrowa noc

Halina Ewa Olszewska

Redaktor naczelny: Celina Skromak

Dziennikarze wydania:

Dominik Róg, Irmína Ziętek, Zofia Nizio, Maria Cieślak, Jolanta Kurzyńska, Lucyna Bielak, Małgorzata Palikot, Jerzy Odrzywolski, Celina Skromak, Małgorzata Małyszka

Grafika na okładce: kartka świąteczna projektu Agnieszki Pawluk

Druk: Drukarnia Helvetica, ul. Włosiankarska 13, 23-400 Biłgoraj

Wydawca: Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, ul. Kościuszki 88, 23 – 400 Biłgoraj

www.gokbilgoraj.pl, e-mail: gok_bilgoraj@op.pl

Spis treści:

Musisz tam być – Magiczne Nadrzecze	4
Dzień Seniora i Jubileusz 10 - lecia Zespołu „Stok” z Hedwiżyna	5
Jesień życia też może być piękna i radosna	6
Rolnicy mogli przebadać się w Soli	7
Spotkanie sąsiedzkie zespołów i mieszkańców w Dereźni	8
Polacy też komponują!	10
Pasowanie na Pierwszaka	11
Dzień Misia w Dąbrowicy	11
Konkurs plastyczny „Mój przyjaciel Miś” – rozstrzygnięty	12
19 Jesienny Konkurs Recytatorski „Świat jest teatrem”	13
Finał ogólnopolskiego konkursu poezji śpiewanej „Na strunach poezji”	14
Dom polski schronieniem... ..	15
Partyzancka jesień w Brodziakach	16
XX Jesienna Biesiada Kulturalna w Soli	18
Powiatowy Kiermasz Świąteczny w Muzeum Ziemi Biłgorajskiej	20
Chór z Korytkowa Dużego na Koncercie Cecylianskima	21
Ciemno wszędzie, głucho wszędzie, co to będzie, co to będzie?	21
XXVI Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ziemi Biłgorajskiej	22
Nagrodzeni w konkursie świątecznym	24
Zainaugurował kolejny sezon Ligi Halowej	25
Tradycje i obrzędy świąteczne w Gminie Biłgoraj	26
Mikołajki	28
„Święty Andrzej Ci ukaże, co Ci los przyniesie w darze”	30
Wydarzenia	31

str. 10

W czwartek, 1 października, w Biłgorajskim Centrum Kultury odbył się koncert przybliżający dzieciom i młodzieży twórczość Fryderyka Chopina i Stanisława Moniuszki. Był to pierwszy z czterech bezpłatnych koncertów organizowanych w ramach projektu „Polacy też komponują!”

str. 16

W niedzielę 18 października 2015 r. przy leśniczówce w Brodziakach odbył się już kolejny historyczny piknik rodzinny. „Bardzo się cieszę, że młodzież pamięta także o świadkach wojny i kombatanach, których widzimy tutaj wśród nas” – mówił na Pikniku współorganizator Wójt Gminy Biłgoraj Wiesław Różyński.

str. 18

11 listopada mieszkańcy Gminy Biłgoraj świętowali 97. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości. Uroczystości rozpoczęły się w kościele p.w. Św. Michała Archanioła w Soli montażem słowno – muzycznym, mszą świętą w intencji Ojczyzny i złożeniem wieńców pod pomnikiem Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

str. 28

Mikołajki - tak dziś potocznie określamy dzień świętego Mikołaja przypadający 6 grudnia. Św. Mikołaj urodził się w zamożnej rodzinie w Patarze (miasto na terytorium dzisiejszej Turcji) pomiędzy 280 a 286 rokiem. W roku 300 został wybrany na biskupa Myry, gdzie zasłynął z licznych cudów i poświęcenia ubogim.

str. 22

11 grudnia 2015 r. w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Dereźni, 64 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych naszego powiatu uczestniczyło w XXVI edycji Konkursu Wiedzy o Ziemi Biłgorajskiej.

Musisz tam być – Magiczne Nadrzecze

Nadrzecze w Gminie Biłgoraj to miejscowość magiczna. Położona wśród lasów nad rzeką Białą Ładą, zainteresuje osoby poszukujące ciszy i świeżego powietrza.

Tutaj historię spotkamy na każdym kroku – poznamy ją w przydrożnych krzyżach i kapliczkach, troskliwie otoczonych opieką przez mieszkańców. To tutaj ma swoją siedzibę Fundacja „Kresy 2000”, założona przez państwa Szmidtów. Na ich posesji funkcjonuje „Dom Służebny Polskiej Sztuce Słowa, Muzyki i Obrazu”. Miejscowość oferuje bogatą bazę agroturystyczną i gastronomiczną.

Zwiedzając Nadrzecze koniecznie należy zajrzeć do kapliczki z pięknymi obrazami autorstwa Jerzego Dudy-Gracza. Doskonale zadbane, ciepłe wnętrza kapliczki wypełnione jest postacią Jezusa. Cykl obrazów Jerzego Dudy-Gracza przedstawia Drogę Krzyżową, skupiając się na twarzy cierpiącego Chrystusa. W centrum widnieje drewniana rzeźba Jezusa Frasobliwego.

Jak tam trafić?

- Do Nadrzecza możemy dojechać z drogi wojewódzkiej nr 835, skręcając

na wschód między Gromadą a Korytkowem Dużym. Następnie, po ponad 1 kilometrze odbijamy w lewo, mijamy most na rzece Biała Łada i docieramy do miejscowości (po prawej zobaczymy Zajazd „Nadrzecze”. Kapliczka z obrazami Jerzego Dudy-Gracza znajduje się w centrum miejscowości.

- Do Nadrzecza możemy także dojechać z Majdanu Gromadzkiego jadąc drogą asfaltową na północ.

Dominik Róg

Dzień Seniora i Jubileusz 10 - lecia Zespołu „Stok” z Hedwiżyna

1 października przypadał Międzynarodowy Dzień Seniora. Pamiętali o tym w Hedwiżynie i zaprosili Seniorów w niedzielę 4 października do remizy OSP, żeby w przyjemnej atmosferze świętowania i integracji wspólnie spędzić niedzielne popołudnie. A świętować było co, ponieważ główny organizator uroczystości, zespół „Stok” z Hedwiżyna w tym dniu obchodził Jubileusz 10 - lecia działalności zespołu.

Na zaproszenie zespołu przybyli do remizy goście i mieszkańcy Hedwiżyna. Z życzeniami dla Seniorów i Jubilatów przybyli: Wójt Gminy Biłgoraj, Wiesław Różyński, ks. proboszcz Piotr Sobczuk, dyrektor ZSPiG Małgorzata Wasilewska, sołtys Hedwiżyna Justyna Jargieło, koordynator projektu Agnieszka Wojnarska i zaprzyjaźnione zespoły śpiewacze: zespół KGW z Dąbrowicy, „Polne kwiaty” z Dyl, „Czeremcha” z Gromady i „Zorza” z Dereźni. Każdy senior oprócz wielu serdecznych życzeń otrzymał symbolicznego czerwonego goździka, które z uśmiechem wręczyły dzieci z miejscowej szkoły.

Spotkanie rozpoczęły dwie prelekcje. Jak dbać o kondycję zdrowotną w starszym wieku „Zdrowy senior” i jak zadbać o swoje bezpieczeństwo „Bezpieczny senior” przypomnieli

zaproszeni prelegenci, lekarz medycyny Robert Wójcik i aspirant Hubert Bździuch.

Historię utworzenia zespołu „Stok” opowiedziała kierowniczka i założycielka zespołu pani Zofia Sławińska - Wasąg. Następnie zespół zaprezentował się muzycznie w koncercie dedykowanym wszystkim seniorom. Po koncercie przyszedł czas na życzenia dla Jubilatów, były kwiaty, upominki i jubileuszowy tort. W koncercie dla Jubilatów i Seniorów wystąpiły zaproszone zespoły śpiewacze i duet - Krystyna Kufera i pan Jan Szymaniak, którzy śpiewając złożyli zespołowi życzenia od kapeli ludowej „Krażałka” i kapeli podwórkowej „Wygibusy”. Po wspólnej kolacji przyszedł czas na tańce, do których przygrywał zespół „Egzotic”.

Organizatorem spotkania w Hedwiżynie był zespół „Stok”, ZSPiG

w Hedwiżynie i Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju. Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach projektu „Zdejmij kapcie, załóż buty!”, realizowanego przez Fundację Bliżej Pasji, który jest współfinansowany ze środków otrzymanych od Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 - 2020.

Celina Skromak

Jesień życia też może być piękna i radosna

„Seniorzy uwierzcie sercu, bo ono jest zawsze młode.

Seniorzy uwierzcie oczom, bo widzą świata urodę.

Seniorzy, kochajcie piękno, bo każdy je umie tworzyć.

Los daje przecież nie jedno, trzeba się tylko otworzyć.”

Grupa inicjatywna ze Stowarzyszenia „Więź” z Soli w ramach projektu „Zdejmij kapcie, załóż buty!”, realizowanego przez Fundację Blżej Pasji we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Biłgoraju, zorganizowała warsztaty wizażu dla pań 60+. Projekt ten jest współfinansowany ze środków otrzymanych od Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020.

Najpierw liderki uczestniczyły w warsztatach przeprowadzonych przez trenerki panią Agatę Czwornóg i Monikę Dominik, by w rezultacie zorganizować własną inicjatywę projektową, która przeprowadzona została 12 października 2015r. w remizie OSP w Soli. Spotkanie kobiet, które zorganizowały liderki – panie Halina Bednarz, Maria Cieślak i Emilia Olszówka – odbyło się pod hasłem „Kobieta aktywna bez względu na wiek dba o swój wygląd”.

Na spotkanie w Soli zaproszona została konsultantka kosmetyków ARTISTRY i specjalistka od makijażu i wizażu pani Jolanta Galczak wraz z asystentką panią Edytą Bednarz. Panie poruszyły ważne dla każdej kobiety tematy, czyli jak dbać o cerę dojrzałą i jakie kosmetyki dobierać dla siebie. Jak umiejętnie korzystać z tych kosmetyków przekonały się panie podczas wykonywania makijażu przez specjalistki na uczestniczkach warsztatów. Towarzyszyła temu przeprowadzona analiza kolorystyczna dla wybranych uczestniczek. Każda z pań otrzymała wskazówki jak zadbać o własny wygląd. Panie, które wzięły udział w spotkaniu przekonały

się, że warto wyjść z domu i uczestniczyć w życiu społecznym, bo płyną z tego same korzyści. Atrakcją wieczoru był pokaz mody seniorek, gdzie ocenie poddano zarówno strój, makijaż jak i ogólną prezencję modelek.

Spotkanie kobiet, w którym uczestniczyło ponad 20 osób, zakończyło się rozmowami przy kawie i herbacie ze słodkim poczęstunkiem, wspólnym pośpiewaniem przy stole i autorskimi wierszami jednej z uczestniczek spotkania. Atmosfera była tak miła, że zachęciła kobiety do kolejnych spotkań.

Maria Cieślak

Rolnicy mogli przebadać się w Soli

Dnia 20 października 2015 r. na plac przy Kościele w Soli przyjechał mobilny ambulans, w którym rolnicy z terenu Powiatu Biłgorajskiego mogli przejść bezpłatne badania profilaktyczne USG jamy brzusznej i USG tarczycy.

– Jestem zadowolony, że na terenie Gminy Biłgoraj, jako jedynej w powiecie biłgorajskim, w mobilnym gabinecie USG mogło przebadać się 38 osób – zaznaczył obecny w Soli Wójt Gminy Biłgoraj Wiesław Różyński.

W badaniach brali udział rolnicy, którzy podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie lub pobierają emeryturę bądź rentę z KRUS. Program profilaktyczny jest realizowany od września do paździer-

nika tego roku w dziewięćdziesięciu wybranych miejscowościach województw: lubelskiego, mazowieckiego i podlaskiego. Program finansowany jest z pozabudżetowych środków Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników i realizowany we współpracy z Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a honorowy patronat objął nad nim Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marek Sawicki.

Dominik Róg

Spotkanie sąsiedzkie zespołów i mieszkańców w Dereźni

W sobotnie popołudnie 21 listopada w remizie OSP w Dereźni zorganizowano akcję „Senior zdrowy i bezpieczny. Spotkanie sąsiedzkie zespołów i mieszkańców”. Była to inicjatywa zespołu śpiewaczego „Zorza” z Dereźni zorganizowana w ramach projektu „Zdejmij kapcie, załóż buty” realizowanego przez Fundację Bliżej Pasji we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Biłgoraju. Projekt jest współfinansowany ze środków Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 - 2020.

Gości powitała kierownik zespołu śpiewaczego „Zorza” z Dereźni i jednocześnie radna Gminy Biłgoraj pani Maria Raduj. Wójt Gminy Wiesław Różyński powiedział, że cieszą takie spotkania, które dzięki pozyskanym grantom aktywizują mieszkańców i służą integracji społeczności lokalnych. Na spotkanie w Dereźni przybyły zaprzyjaźnione gminne zespoły: „Sąsiadeczki” z Korczowa i Okrągłego, zespół „Czeremcha” z Gromady,

„Jarzębina” z Bukowej i zespół „Stok” z Hedwiżyna, mieszkańcy Dereźni i zaproszeni goście. W ramach tego sąsiedzkiego spotkania odbyły się dwie prelekcje nt. bezpieczeństwa i zdrowia seniorów przeprowadzone przez przedstawiciela Państwowej Powiatowej Komendy Policji w Biłgoraju - aspiranta Huberta Bździucha i przedstawiciela Państwowego Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego pana Mariusza Guta. Część artystycz-

ną rozpoczął koncert zespołu „Zorza” z Dereźni, a potem zaśpiewały: „Sąsiadeczki” z Korczowa i Okrągłego, zespół „Czeremcha” z Gromady, „Jarzębina” z Bukowej i „Stok” z Hedwiżyna. Dużej dozy humoru dostarczył spektakl „Żabusia” w wykonaniu aktorów z Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury. Ten przedstawiony w trzech aktach dramat Gabrieli Zapolskiej zachwycił zarówno bogatą scenografią jak i świetną grą aktorską tar-

nogrodzian. W tym dniu, w remizie w Dereźni, dzięki Biłgorajskiemu Kołu Diabetyków, można było sobie wykonać badania profilaktyczne, zmierzyć ciśnienie oraz zbadać poziom cukru, cholesterolu i trójglicerydów.

21 listopada przypada również dzień imienin Janusza. O swoim instruktorem muzycznym panu Szymaniaku pamiętały Jego zespoły, dlatego w tym dniu nie mogło zabraknąć wielu ciepłych słów i serdecznych życzeń. Były upominki, kwiaty i okazały tort

dla Solenizanta. Potem wspólna kolacja i zabawa z Kapelą Podwórkową „Wygibusy” z Biłgoraja. Każdy kto skorzystał z zaproszenia na spotkanie sąsiedzkie w Dereźni mógł liczyć na aktywnie i przyjemnie spędzone sobotnie popołudnie. Zapewniła to niezwyczajna atmosfera spotkania: gościnność gospodarzy, doskonała zabawa podczas części artystycznej i tańce przy muzyce kapeli „Wygibusy”.

Celina Skromak

Polacy też komponują!

W czwartek, 1 października, w Biłgorajskim Centrum Kultury odbył się koncert przybliżający dzieciom i młodzieży twórczość Fryderyka Chopina i Stanisława Moniuszki. Był to pierwszy z czterech bezpłatnych koncertów organizowanych w ramach projektu „Polacy też komponują!”, realizowanego przez Fundację Aktywności Obywatelskiej w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Dęb w Ciosmach oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Biłgoraju.

W czwartkowym koncercie wystąpili soliści: Ewa Lalka – sopran i Grzegorz Pazik – baryton, na fortepianie akompaniowała – Karolina Hordyjewicz, a koncert prowadził – Łukasz Szymanek. Wzięli w nim udział uczniowie szkół podstawowych z Bukowej, Huty Krzeszowskiej oraz Harasiuk. Przed wyjazdem na koncert uczestnicy zostali zapoznani z sylwetkami kompozytorów na specjalnych warsztatach edukacyjnych prowadzonych w szkołach. Dodatkowo, konferansjer zapoznał uczestników nie tylko z sylwetkami muzyków, ale także z zasadami zachowywania się w operze czy teatrze. Celem projektu jest zapoznanie młodzieży z twórczością polskich kompozytorów, od Chopina i Moniuszki zaczynając, a na Lutosławskim i Góreckim kończąc. Projekt jest dofinansowany ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

29 października po raz kolejny spotkaliśmy się w BCK z młodzieżą ze szkół podstawowych i gimnazjów z Bukowej, Huty Krzeszowskiej oraz Harasiuk, by odkrywać twórczość polskich kompozytorów. Odbył się wtedy drugi z kolei koncert z cyklu „Polacy też komponują!” w wykonaniu tych samych artystów. Tym razem przybliżyli nam pieśni Mieczysława Karłowicza.

Kolejne bezpłatne wydarzenie muzyczne z cyklu „Polacy też komponują!” odbyło się 20 listopada. Tym razem Ewa Lalka i Grzegorz Pazik zapoznali młodzież z okolicznych szkół z pieśniami takich polskich kompozytorów jak: Stanisław Niewiadomski,

Jan Gall, Ignacy Paderewski i Karol Szymanowski. Ciekawostką tego koncertu było, że prezentację twórczości poszczególnych kompozytorów pianistka - Karolina Hordyjewicz rozpoczynała wykonaniem fragmentu „100 lat” w stylu epoki, w której tworzyli muzycy. Koncert poprowadził, tak jak poprzednio, konferansjer - Łukasz Szymanek. Był to trzeci już koncert zorganizowany w Biłgorajskim Cen-

trum Kultury w ramach tego projektu.

Ostatni z cyklu koncertów „Polacy też komponują!” odbył się 18 grudnia. Tym razem artyści operowi przybliżyli młodzieży sylwetki i twórczość takich sławnych kompozytorów jak Witold Lutosławski, Tadeusz Baird, Stefan Behr i Henryk Mikołaj Górecki.

Dziękujemy za te piękne spotkania z muzyką klasyczną.

Celina Skromak

Pasowanie na Pierwszaka

Od początku każdego roku szkolnego uczniowie pierwszych klas Szkoły Podstawowej wdrażani są w życie społeczności szkolnej i przygotowują się do przyjęcia obowiązków ucznia. W październiku we wszystkich szkołach uczniowie klas pierwszych składają ślubowanie pierwszoklasisty.

26 października w Szkole Podstawowej w Bukowej odbyła się bardzo ważna uroczystość, której bohaterami stali się uczniowie klasy I. Aby zasłużyć na miano prawdziwych uczniów musieli poradzić sobie z nie lada wyzwaniem. Musieli recytować wiersze, śpiewać piosenki, a także rozwiązywać zadania matematyczne i zagadki logiczne. Wszyscy znakomicie poradzili sobie z odpowiedziami, a w nagrodę pani dyrektor Teresa Kowal dokonała pasowania na ucznia klasy I. Wręczono też pierwszacom dyplomy i upominki, a goście – panie z Placówki Wsparcia Dziennego „Skrzydła” wręczyły dzieciom słodycze. Uroczystość została uwieczniona pamiątkowym zdjęciem pierwszaków, pani dyrektor, wychowawczynie i rodziców, a także gości. Następnie wszyscy uczestnicy udali się na poczęstunek przygotowany przez rodziców.

Małgorzata Małysha

Dzień Misia w Dąbrowicy

Miś jest mały i puchaty; miś jest fajny i kudłaty; miś jest gruby jak ta kula; misia zawsze się przytula; lecz czasami też tak bywa, że się o nim zapomina a więc wezmę misia czule i do siebie go przytulę !!!

Tymi słowami powitano najmłodszych uczniów ZSPiG w Bibliotece Publicznej w Dąbrowicy. Od ponad stu lat miś jest ulubioną zabawką najmłodszych, wyjątkowy i ukochany, nie jest zwykłą zabawką. Jest po to by go tulić i o misiu powstało wiele pięknych książeczek, po które sięgają milusińscy.

Biblioteka co roku zaprasza najmłodszych czytelników z misiami na uroczystość Światowego Dnia Misia. W tym roku spotkanie odbyło się 25 listopada. Rozpoczęło się od przeczytania fragmentu książeczki „Przygoda misia” E.Szelburg-Zarembiny przez dyr. ZSPiG w Dąbrowicy Tadeusza Raka oraz dyr. Gminnej Biblioteki Publicznej w Biłgoraju z/s w Soli –Zofię Nizio. Stałym punktem tych spotkań jest pasowanie na czytelnika uczniów kl. I, kiedy to wszyscy dostają pamiątkowe zakładki. Następnie podsumowano konkurs plastyczny zorganizowany z okazji 65 rocznicy Biblioteki Publicznej w Dąbrowicy. Zwyciężyły prace Anity Truby i Klaudii Blachy. Podczas spotkania śpiewano piosenki o misiu, o książce i bibliotece. Przygo-

towano też inscenizację o bibliotece. Na koniec wszyscy podziwiali i konsumowali tort z Kubusiem Puchatkiem z tak dostojnej rocznicy naszej biblioteki.

Organizatorem spotkania była filia biblioteczna w Dąbrowicy przy współpracy ZSPiG w Dąbrowicy.

Lucyna Bielak

Konkurs plastyczny

„Mój przyjaciel Miś” – rozstrzygnięty

Już od ponad 100 lat pluszowy miś towarzyszy dzieciom w ich codziennym życiu, dzieląc z nimi radości i troski. Przez ten czas stał się także ulubionym bohaterem literatury dziecięcej i śmiało wkroczył do świata bajek. Ta popularna zabawka od dwunastu lat ma nawet swoje światowe święto – 25 listopada.

Z tej okazji Gminna Biblioteka Publiczna w Biłgoraju z/s w Soli ogłosiła konkurs plastyczny „Mój przyjaciel Miś” dla dzieci w wieku 3-6 lat. Celem konkursu było upowszechnianie przyjaznego wizerunku misia poprzez różnorodne utwory literackie oraz rozwijanie kreatywności i talentów dziecięcych. Uczestnicy plastycznych zmagających wykazali się kreatywnością i pomysłowością a komisja konkursowa, która oceniała dzieła młodych artystów miała bardzo trudne zadanie z wyłonieniem zwycięzców. Na konkurs wpłynęło ponad 80 prac które były wykonane różnymi technikami: rysunek, malowanka, wydzieranka, prace przestrzenne itp. Oceniała je komisja w składzie Irmina Ziętek i Jerzy Odrzywolski instruktorzy z Gminnego Ośrodka Kultury w Biłgoraju. Podsumowanie konkursu odbyło się 03 grudnia 2015r. w Gminnej Bibliotece Publicznej w Biłgoraju z/s w Soli. Nagrodzono następujące osoby:

W kategorii prace przestrzenne

- I miejsce Maksymilian Konieczny – przedszkole w Soli
- II miejsce Hubert Szczepanik – przedszkole w Bukowej
- III miejsce Maja Rybak – przedszkole w Soli

W kategorii 3-4 lat

- I miejsce Magdalen Kołpa – przedszkole w Dereźni Solskiej
- I miejsce Wiktoria Małek – przedszkole w Bukowej
- II miejsce Szymon Bielak – przedszkole w Dąbrowicy
- III miejsce Samanta Cama Hinojasa – przed. w Hedwiżynie

Wyróżnienia:

- Bartosz Brodziak – przedszkole w Hedwiżynie
- Hanna Jargieło – przedszkole w Hedwiżynie
- Szymon Obszański – przedszkole w Dąbrowicy

W kategorii 5-6 lat

- I miejsce Lena Czarna – przedszkole w Dąbrowicy
- II miejsce Kamil Marzec – przedszkole w Dereźni Solskiej
- III miejsce Marcin Kołpa – przedszkole w Dereźni Solskiej

Wyróżnienia

- Patryk Pyć – przedszkole w Dąbrowicy
- Hanna Lena Cios – przedszkole w Dąbrowicy
- Karol Marczak – przedszkole w Korytkowie Dużym
- Maja Grabias – przedszkole w Woli Dereźniańskiej
- Jakub Wolanin – przedszkole w Woli Dereźniańskiej
- Antonina Wolanin – przedszkole w Soli
- Joanna Tutka – przedszkole w Soli

Wszystkim uczestnikom konkursu serdeczne gratulujemy

Zofia Nizio

19 Jesienny Konkurs Recytatorski „Świat jest teatrem”

29 października w ZSPiG w Gromadzie odbyły się Gminne Eliminacje 19 Jesiennego Konkursu Recytatorskiego „Świat jest teatrem”. Do udziału w konkursie zgłosiło się 28 uczniów szkół podstawowych i 14 gimnazjalistów z ośmiu szkół z terenu Gminy Biłgoraj.

Komisja Konkursowa w składzie: Ewa Bordzań i Halina Ewa Olszewska po wysłuchaniu wszystkich uczestników do etapu powiatowego postanowiła zakwalifikować troje recytatorów: Wojciecha Kyca ucznia Szkoły Podstawowej w Dereźni, Karolinę Kaczor, uczennicę Gimnazjum w Dąbrowicy i Wiktorię Poznańską, uczennicę Gimnazjum w Gromadzie. Wyróżnienia specjalne komisja przyznała następującym recytatorom: Otylii Kobielarz, uczennicy Szkoły Podstawowej w Dąbrowicy, Zuzannie Nalepa, uczennicy Szkoły Podstawowej w Ciosmach, Joannie Pacyk, uczennicy Szkoły Podstawowej w Gromadzie, Karolinie Waliwander, uczennicy Szkoły Podstawowej w Gromadzie, Mai Sokołowskiej, uczennicy Gimnazjum w Gromadzie i Izabeli Gura, uczennicy Gimnazjum w Korczowie. Ponadto wyróżniono: Julię Małek ze Szkoły Podstawowej w Bukowej, Julię Ćwikłę, uczennicę Szkoły Podstawowej w Bidaczowie, Katarzynę Bogdanowicz i Martynę Wasąg ze Szkoły Podstawowej w Hedwiżynie, Darię Puchalik z Gimnazjum w Dąbrowicy, Magdalenę Mazurek z Gimnazjum w Hedwiżynie, Martynę Gozdecką i Karola Mysza z Gimnazjum w Korytkowie Dużym oraz Kamila Mazurka, ucznia Gimnazjum w Dąbrowicy. Pozostali recytatorzy otrzymali pamiątkowe dyplomy i nagrody książkowe za udział w konkursie. Nagrodzonym i wyróżnionym jeszcze raz serdecznie gratulujemy, laureatom życzymy powodzenia w kolejnych etapach, a wszystkim uczestnikom dziękujemy za udział w eliminacjach.

Dziękujemy nauczycielom prowadzącym za przygotowanie uczestników konkursu. Poziom tych eliminacji był bardzo wysoki właśnie dzięki Państwu: recytatorom i opiekunom.

7 listopada w Biłgorajskim Centrum Kultury jedną z pięciu laureatów Powiatowego Turnieju 19 Jesiennego Konkursu Recytatorskiego została Karolina Kaczor z ZSPiG w Dąbrowicy i została nominowana do finału wojewódzkiego konkursu w Lublinie. Wojciech Kyc uczeń szkoły podstawowej w Dereźni i Wiktoria Poznańska

uczennica gimnazjum w Gromadzie otrzymali wyróżnienia. Serdecznie gratulujemy, a za Karolinę trzymamy kciuki w finale wojewódzkim!

Celina Skromak

Finał ogólnopolskiego konkursu poezji śpiewanej „Na strunach poezji”

25 listopada 2015 roku w murach Zespołu Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie organizowany był po raz szósty Ogólnopolski Konkurs Poezji Śpiewanej „Na strunach poezji”. Został adresowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski. Jego celem było promowanie młodych talentów.

Konkurs spotkał się z dużym zainteresowaniem młodzieży, bowiem swoje nagrania przysłało ponad 100 uczniów. Na ich podstawie jurorzy wyłonili finalistów. W głównym koncercie wystąpiło 43 młodych i zdolnych wokalistów - 19 uczniów gimnazjów i 24 uczestników ze szkół ponadgimnazjalnych. Finaliści, zgromadzeni w szkolnej auli, wykonywali utwory z zakresu poezji śpiewanej. Zmaganiom konkursowym przyglądało się profesjonalne jury: p. prof. Andrea Jaworska z Wydziału Artystycznego UMCS, p. dr Jarosław Cymerman - z Filologii Polskiej UMCS, kierownik Muzeum Literackiego im. Józefa Czechowicza w Lublinie, ceniony teatrolog, interpretator tekstów poetyckich oraz p. Piotr Selim - znany muzyk, kompozytor i artysta nie tylko lubel-

skich scen.

Ogłoszenie wyników konkursu i Koncert Laureatów odbył się 26 listopada w auli Caritas Archidiecezji Lubelskiej. Duża liczba nagród i wyróżnień przyznanych przez jury świadczy o wysokim poziomie artystycznym uzdolnionej młodzieży z różnych regionów kraju. W kategorii gimnazjalnej specjalne wyróżnienie za wyjątkową umiejętność interpretowania poezji Bułata Okudźawy otrzymała Weronika Flis z Zespołu Szkół w Soli. Do konkursu przygotowywała ją Jolanta Kurzyńska.

Poezja śpiewana w wykonaniu młodych artystów, bez wątpienia dostarczyła wzruszeń i artystycznych uniesień wszystkim gościom, rodzicom i uczestnikom. Gościem specjalnym gali laureatów był Łukasz Jemio-

ła- wokalista, gitarzysta, kompozytor i autor tekstów, który zamykał całą uroczystość.

J. Kurzyńska

Dom polski schronieniem...

Państwo Józef i Maria Tworkowie mieszkali w Dereżni-Zagrody (w okolicy dawnego majątku Zofiampol). Ich domowe, wojenne wspomnienia wypełnione są dynamiczną akcją i ciągłym... ukrywaniem się. Czytając je, poznamy atmosferę domu polskiego za czasów okupacji, który mógł być prawdziwym schronieniem. Niestety, państwo Tworkowie odeszli od nas niedawno.

„Kilka dni po klęsce polskiego wojska we wrześniu 1939 roku przyszło do nas, do domu, czterech oficerów polskich. Byli ubrani po cywilnemu, byli uciekinierami. Zamieszkali i ukrywali się u nas. Jeden z nich wyglądał na bogatego. Pochodził gdzieś spod Poznania i był wśród nich najstarszy stopniem, może generałem lub pułkownikiem. On opowiadał, że jak był przemarsz jego wojska, to on z siostrą jechali samochodem ciężarowym. On później wysiadł dowodzić swoim wojskiem. Jak Niemcy ich rozbrajali, to ci oficerowie przebrali się po cywilnemu i przedarli się tutaj. Inny był z Wilna. Pokazywał przestrzelony płaszcz i opowiadał, że to wina samolotów niemieckich, które go o mało nie zabiły, kiedy leżał w rowie i się krył.

Jakiś czas później jeden z nich poszedł do stodoły i tam odpoczywał. A akurat wtedy przyjechali motorem Niemcy. Chcieli owsa dla koni, ale mój ojciec im powiedział, że owsa nie ma tylko jest żyto. A tak było faktycznie. Niemcy pojechali, a w międzyczasie tych trzech oficerów powyskakiwało oknem tylnym i uciekło. Jak wrócili to ten najstarszy zaczął ich krzyczeć i pytać, czemu uciekali. Oni się tłumaczyli, że byli podejrzani, a on im na to, że mogli się tłumaczyć tak, że jeden jest synem mojego ojca, a dwóch było kolegami ze wsi.

Pobyli u nas niedługo. Byli u nas jeszcze, jak przyszło wojsko rosyjskie do Biłgoraja. Najmłodszy stopniem, podporucznik z Warszawy, wziął od ojca płaszcz i razem z ojcem poszli zobaczyć ruskich w Biłgoraju, i wrócili. A później poszli do dawnej Galicji i chcieli przedostać się na zachód przez Rumunię albo Węgry.

W międzyczasie przyjechało jakieś polskie wojsko na koniach, a u nas akurat chleb był upieczony. Przyjechało kilku pod to okno, jeden zapukał szablą w okno: „Chleba dostaniem?” Ja mówię, że chleb jest. „To daj”. Wynieśliśmy im, trochę wziął, jeden dał kolegom, potem następny. Moment i było po chlebie. Wzięli, zjedli i pojechali. Od nas zajechali pod Janów, tam się bili w lasach z Niemcami nawet dzielnie, trochę ich przetrzebili. Wyrwali się z okrażenia pod Lwów, ale w końcu dostali się w niewolę u Ruskich. Ten jeden konny, co był u nas po chleb, został rozstrzelany w Katyniu, później poznałem nazwisko w gazecie, którego dzisiaj już nie pamiętam.

Kiedy Niemcy szli na Rosję w 1941 roku, to do nas przyszedł kryć się żołnierz rosyjski, który uciekł z niewoli niemieckiej. Sąsiadka przyprowadziła go do nas, bo my mieszkamy

trochę na uboczu wsi i tutaj może nikt go nie będzie szukał. Był u nas ze 2 tygodnie. Zaczęło robić się niebezpiecznie, bo na Soli aż granatowo robiło się od polskiej policji, służącej Niemcom. Komendant posterunku w Soli przychodził tu na drogę i zabierał kobietom ze wsi masło, które one niosły do miasta sprzedać. Mój ojciec mówił temu zbiegowi ruskiemu, żeby od nas poszedł, bo ten komendant często do nas przychodził. I my mogliśmy mieć problemy za jego ukrywanie. Wtedy ten zbieg poszedł. Niedługo wrócił i pyta się czy jeszcze ten komendant przychodzi do nas. Ojciec odpowiedział, że przychodzi, bo tu miał dobrą placówkę i często tu był. Ruski poszedł do sąsiedniej wsi, na Rogale.

Tam skumał się z lokalnymi złodziejami i bandytami, którzy ukrywali się pod wsią. Ten Rosjanin wiedział, że u nas jest trochę więcej dostatku, więc sprowadził ich do nas. W nocy przyjechali furmanką w kilka osób, furmankę zostawili w lesie. My spaliśmy. Wywalili okno. Ojciec musiał ich wpuścić. Weszło dwóch z karabinami, jeden stanął na progu, drugi zaczął wynosić z szafy wszystko co tylko było. Ubrania, buty, pierścionki i bransoletki, a nawet pieniądze, bo ojciec z matką przed wojną byli w Ameryce. Tego ruskiego nie widzieliśmy, później dowiedzieliśmy się, że on też tam był. Wzięli wszystko i pojechali w noc. W tym czasie, jak oni tu rabowali, moja siostra zeskoczyła z balkonu nad oknem i pobiegła na wieś. Tam powiedziała chłopom. Chłopi a z nimi siostra, poszli do Soli na posterunek. Tam był tylko komendant. Przyszedł do nas z chłopami, zobaczył, posłuchał i poszedł. Nic więcej nie zrobił. Ślad był w stronę Rogali, ale nikt nie chciał za nimi iść, komendant też. Ci bandyci jeszcze później jeździli i rabowali po wsiach, zabierali świny i podobne rzeczy. W końcu jednak jak wracali któregoś dnia z rabunku, Niemcy zaczęli się na nich. W zasadzce wystrzelali ich”.

Opracował Dominik Róg

Partyzancka jesień w Brodziakach

W niedzielę 18 października 2015 r. przy leśniczówce w Brodziakach odbył się już kolejny historyczny piknik rodzinny. „Te ciekawe wydarzenia w Brodziakach mają kilka wartości takich jak wskrzeszenie pamięci o tragicznych czasach II wojny światowej, które rozgrywały się w naszej okolicy, integrację lokalnych środowisk, a także zainteresowanie historią młodego pokolenia. Bardzo się cieszę, że młodzież pamięta także o świadkach wojny i kombatanach, których widzimy tutaj wśród nas” – mówił na Pikniku współorganizator Wójt Gminy Biłgoraj Wiesław Różyński. Pogratulował on również młodzieży z OSP i ZMW w Brodziakach, za ciekawą inicjatywę i zaangażowanie w pielęgnowanie historii lokalnej.

Piknik odbył się tym razem pod hasłem „Dzień z życia partyzanta” w ramach projektu dofinansowanego ze środków programu „Działaj Lokalnie IX”. Otwarcia i powitania gości dokonali sołtys sołectwa Brodziaki Piotr Brodziak oraz prezes miejscowego koła ZMW Dominik Róg. Po części oficjalnej wręczone zostały nagrody w konkursie plastycznym pn. „Dzień z życia partyzanta”, ufundowane przez Wójta Gminy Biłgoraj. Konkurs ogłoszony był we wszystkich szkołach Gminy Biłgoraj. Komisja złożona z pracowników Gminnego Ośrodka Kultury w Biłgoraju wybrała najlepsze prace. W konkursie wzięli udział uczniowie z 4 szkół: Szkoły Podstawowej w Smółsku, Zespołu Szkół w Soli, Zespołu Szkoły Podstawowej i Gim-

nazjum w Dereźni oraz Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Bukowej – Oddział Zamiejscowy w Ciosmach. Nagrody za zajęcie I miejsc w poszczególnych kategoriach otrzymali: Martyna Terejko (ZSPiG w Dereźni), Bar-

łomiej Gura (SP w Smółsku), Bianka Niemiec (ZSPiG w Soli), Maksymilian Nalepa (SPiG w Bukowej – Oddział Zamiejscowy w Ciosmach). II miejsca zajęli natomiast: Amelia Hołyst i Patrycja Różańska (ZSPiG w Dereźni),

Bartłomiej Kowal (SP w Smółsku) oraz Aleksandra Żak, Milena Myszak i Natalia Kołodziej (ZS w Soli). Nagrody wszystkim uczestnikom konkursu wręczył Wójt Gminy Biłgoraj Wiesław Różyński. Prace laureatów można było obejrzeć na tablicy.

Dużym zainteresowaniem cieszył się również konkurs sprawnościowy „Ćwiczenia partyzanckie”. Dzieci miały pokonać prosty tor przeszkód, a następnie trafić atrapą granatu do celu. W konkursie udział wzięło 23 najmłodszych pociech w trzech kategoriach wiekowych. W kategorii 4-6 lat zwyciężył Michał Dyjach, od 7 do 10 lat: Hubert Iwańczyk, oraz 11 lat i więcej: Aleksandra Żak.

Tradycją już stało się, że do Brodzików zjeżdżają Grupy Rekonstrukcji Historycznej z całej Polski. Oprócz GRH „Wir” z Biłgoraja na Piknik 18 października przyjechali również członkowie grup: GRH „Ostheer” z Krakowa, GRH „Othala” z Rzeszowa, Tomaszowski Klub Miłośników Historii, GRH 8 Pułk Piechoty Legionów, Podkarpackie Stowarzyszenie Miłośników Militariów, Tomaszowski Szwadron im. I Pułku Kawalerii Korpusu Ochrony Pogranicza oraz właściciel ciężarówki Bogumił Roczowski.

Główną atrakcją imprezy było widowisko historyczne w wykonaniu wyżej wymienionych grup, w którym partyzanci polscy rozbili posterunek niemiecki na moście. W odwecie oddział Wehrmachtu dokonał łapanki i wywózki miejscowej ludności, podejrzewanej przez Niemców o sprzyjanie partyzantom. Podczas łapanki jednemu z partyzantów udało się uciec do pobliskiego lasu. Bohaterowie widowiska otrzymali gorące okłaski od publiczności.

Na placu piknikowym czekało również wiele innych atrakcji. Można było posmakować darmowej grochówki partyzanckiej, posłuchać i pospiewać partyzanckie melodie razem z członkami Zespołu Śpiewaczego „Więź” z Soli, odwiedzić partyzancki

obóz, a także porozmawiać z kombatanami.

W ramach projektu powstał także budynek wartowni partyzanckiej, zrekonstruowany według opisów jednego z ostatnich żyjących partyzantów z oddziału „Corda”. Strażnicę udało się postawić dzięki pomocy młodzieży z Brodzików i Edwardowa, członków GRH „Wir” oraz leśniczego leśnictwa Brodziki Witolda Zakościelnego.

Projekt Piknik Rodzinny „Dzień z życia partyzanta” dofinansowany został ze środków: Programu „Działaj Lokalnie IX” Polsko - Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce, Gminę Miasto Biłgoraj, Gminę Biłgoraj i Firmę AMBRA SA.

Dominik Róg

XX Jesienna Biesiada Kulturalna w Soli

11 listopada mieszkańcy Gminy Biłgoraj świętowali 97. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości. Uroczystości rozpoczęły się w kościele parafialnym p.w. Św. Michała Archanioła w Soli montażem słowno - muzycznym w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół w Soli, mszą świętą w intencji Ojczyzny i złożeniem wieńców pod pomnikiem Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

Druga, integracyjna część spotkania odbyła się w Zajeździe na Rozdrożu w Soli. Przybyli na nią zaproszeni goście, mieszkańcy gminy i wszystkie zespoły śpiewacze i obrzędowe, działające na terenie gminy Biłgoraj. Witając gości Wójt Wiesław Różyński przypomniał, że już od dwudziestu lat mieszkańcy gminy, twórcy kultury i gminne zespoły radośnie świętują Dzień Niepodległości co jest zasługą poprzedniej dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Biłgoraju ś.p. Ireny Potockiej, która zainicjowała urządzanie w tym dniu Jesiennej Biesiady Kulturalnej. Po Jej śmierci gminne zespoły rywalizują na tym spotkaniu

o nagrodę Jej imienia. Część artystyczna rozpoczęła się od montażu słowno - muzycznego „Dzień Niepodległości” przygotowanego przez Strażaków

z OSP i Chór z Korytkowa Dużego. W prezentacjach konkursowych zaprezentowały się wszystkie gminne zespoły, które na tą okazję przygotowały

piosenki ludowe i żołnierskie oraz krótkie widowiska wg własnych scenariuszy. Obejrzelśmy trzy spektakle: „Powrót rezerwistów” przygotowany przez zespół śpiewaczy - obrzędowy „Jarzębina” z Bukowej, wg scenariusza pani Marii Jargiello, „Sieroca dola” wg scenariusza pani Marii Gęborys przygotowany przez zespół „Sąsiadeczki” z Korczowa i Okrągłego i „Pasterka 1943” wg scenariusza pana Jacka Harafo, przygotowana przez zespół „Więź” z Soli z udziałem Grupy Rekonstrukcji Historycznej „Wir” z Biłgoraja. W repertuarze muzycznym zaprezentowały się następujące zespoły: Zespół Śpiewaczy z Rudy Solskiej, Męski Zespół Śpiewaczy z Bukowej, zespół „Czeremcha” z Gromady, zespół „Zorza” z Dereźni, zespół KGW z Dąbrowicy, zespół śpiewaczy z Bidaczowa, „Polne kwiaty z Dyl, „Moje Nadzeczze” z Nadzeczza, zespół „Stok” z Hedwiżyna i zespół „Lawenda” ze Smólska. Komisja

w składzie: Maryla Olejko, Ewa Bordzań i Adam Kozera po obejrzeniu wszystkich prezentacji prestiżową Nagrodę im. Ireny Potockiej przyznała zespołowi „Moje Nadzeczze” z Nadzeczza. Koncert dla uczestników biesiady zagrała, bardzo entuzjastycznie przyjęta, Kapela Kalina - Folk z Polichny, a do tańca zagrał zespół VOLVEREMOS.

Dziękujemy Strażakom z OSP w Korytkowie Dużym i Chórowi z Korytkowa Dużego za przygotowanie okolicznościowego montażu słowno -muzycznego. Za pomoc w przygotowaniu tegorocznej biesiady składamy podziękowania zespołowi „Więź” z Soli, KGW z Soli, Ciastkarni państwa Teresy i Czesława Obszyńskich w Biłgoraju, a za okazaną gościnność pragniemy serdecznie podziękować państwu Agnieszce i Lechowi Halickim - Zajazd na Rozdrożu w Soli.

Celina Skromak

Powiatowy Kiermasz Świąteczny w Muzeum Ziemi Biłgorajskiej

6 grudnia, w słoneczną „mikołajkową” niedzielę, w Muzeum Ziemi Biłgorajskiej odbył się Powiatowy Kiermasz Świąteczny. Z ozdobami świątecznymi zaprezentowali się twórcy z terenu powiatu biłgorajskiego. Organizatorem kiermaszu było muzeum biłgorajskie i Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju.

W kiermaszu wzięli udział twórcy z Biłgoraja: Józefa Różańska, Diana Biszczak, Teresa Kłosek i Ewa Fieduń. Swoje prace wystawili również wychowankowie Warsztatów Terapii Zajęciowej z Biłgoraja. Z Teodorówki z ozdobami świątecznymi na kiermasz przyjechała Beata Grzywna, z Frampola Zofia Dubiel, z Goraja Henryka Widz, z Woli Radzieckiej Wiesława Kowal i z Kolonii Sól Agnieszka Tutka.

Była to niepowtarzalna okazja, żeby podziwiać i nabyć wykonane przez twórców oryginalne kartki świąteczne, przepiękne ozdoby choinkowe oraz mieniące się kolorami stroiki i dekoracje świąteczne. Twórcy zaprezentowali nie tylko swoje talenty ale też nieograniczoną pomysłowość twórczą w ogromie pracy włożonym w przygotowanie tych ozdób. W procesie tworzenia wykorzystali materiały tradycyjne, takie jak słoma, juta, drewno, szyszki, czy rogożyna, ale też współczesne elementy dekoracyjne, takie jak wstążki, tasiemki, koraliki, czy cekiny. Nie zabrakło też szydełkowych ozdób koronkowych w postaci miniaturowych serwetek, aniołków i dzwoneczków, czy zdobionych koronkami bombek choinkowych.

Każdy, kto w ostatnią niedzielę wybrał się do Muzeum Ziemi Biłgorajskiej i zawitał na świąteczny kiermasz, na pewno znalazł coś dla siebie lub na oryginalny upominek świąteczny dla swoich bliskich.

Celina Skromak

Chór z Korytkowa Dużego na Koncercie Cecylianśkima

22 listopada już po raz siedemnasty odbył się Koncert Cecyliński, w którym wystąpiły Chóry Ziemi Biłgorajskiej i Zespół Kameralny działający przy Biłgorajskim Centrum Kultury.

Koncerty Cecylianśkie wpisały się już w tradycję wydarzeń kulturalnych Biłgoraja. Organizatorem tych spotkań jest Towarzystwo Przyjaciół Chóru Męskiego Ziemi Biłgorajskiej „ECHO” oraz Biłgorajskie Centrum Kultury. W tym roku koncert odbył się w Kościele p.w. Chrystusa Króla w Biłgoraju i uświetnił uroczystości odpustowe ku czci patrona.

Podczas wydarzenia wystąpiły: Chór parafii p.w. Św. Jana Nepomucena oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury we Frampolu, Chór „Cordis” parafii p.w. WNMP i Św. Trójcy w Biłgoraju, Chór Kameralny parafii p.w. Św. Jerzego w Biłgoraju, Chór „Cantate Deo” parafii p.w. Św. Marii Magdaleny w Biłgoraju, Chór parafii p.w. Św. Bartłomieja w Goraju, Chór parafii

p.w. Matki Bożej Bolesnej w Korytkowie Dużym, który wystąpił po raz pierwszy, Chór Męski Ziemi Biłgorajskiej „Echo” oraz Zespół Kameralny Biłgorajskiego Centrum Kultury. Każdy z chórów zaprezentował po trzy utwory, a na zakończenie wszystkie chóry wspólnie zaśpiewały: Hymn do Św. Cecylii, Chryste Króluj oraz Gaude Mater.

Jerzy Odrzywolski

Ciemno wszędzie, głucho wszędzie, co to będzie, co to będzie?

Dziady to przedchrześcijański zwyczaj zaduszny kulturowany przez Słowian i Bałtów, którego głównym celem było nawiązanie kontaktu z duszami zmarłych. Obchodzono je wiosną, w okolicach 2.V. (w zależności od fazy księżyca) i jesienią w nocy z 31.X. na 1.XI.

Obrzęd polegał na ugoszczeniu dusz przybywających z zaświatów rozmaitym jedzeniem i piciem (jajka, kasza, miód, wódka) co miało zapewnić sobie ich przychylność oraz pomóc im osiągnąć spokój w zaświatach. Uczty przygotowywane były w domach ale już spożywane były na cmentarzach, bezpośrednio na grobach. Część potraw i napojów była rozrzucona i rozlewana na grobach specjalnie dla dusz zmarłych. Jako że dusze były w drodze należało im oświetlić drogę do domu. W tym celu na rozstajach dróg rozpalano ogniska, co dodatkowo miało uniemożliwić demonom (duszom ludzi zmarłych nagłą śmiercią – samobójcom, topielcom itp.) wyjście na świat. Pozostałością tego obrzędu jest dzisiejsze zapanowanie zniczy na grobach.

Istotną rolę w tym święcie odgrywali żebracy, których w wielu regionach nazywano dziadami. W wierzeniach ludowych żebracy postrzegani byli jako swoiste medium, łącznicy

ze światem pozaziemskim. Dawano im jedzenie i pieniądze za co ci mieli się modlić za zmarłych przodków.

Tego dnia obowiązywały też liczne zakazy dotyczące wykonywania niektórych prac i czynności. I tak na przykład nie wolno było głośno zachowywać się przy stole bo dusze mogły by się wystraszyć, nie wolno było też sprzątać ze stołu po wieczery, żeby dusze mogły się posilić. W piecu też nie palono tego dnia gdyż jak wierzono niekiedy dusze wchodziły do domu kominem. A już absolutnie zakazane było szcicie, tkanie, przędzenie, żeby nie uwieźć duszy, która nie mogłaby wrócić na „tamten świat”.

Chrześcijaństwo walcząc z pogańskimi obrzędami zakazało części praktyk a część zaadaptowało. Współczesnym odpowiednikiem Dziadów są Zaduszki. Święto to przypada 2 listopada. Tego dnia ludzie wspominają wszystkich wiernych zmarłych, odwiedzają cmentarze i groby bliskich zmarłych.

Do dnia dzisiejszego na terenie Białorusi, Ukrainy i części Rosji kulturowane jest wynoszenie symbolicznego jedzenia na groby. Dziady odprawia też większość współczesnych słowiańskich ruchów neopogańskich pod nazwą Święta Przodków.

Irmina Ziętek

XXVI Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ziemi Biłgorajskiej

11 grudnia 2015 r. w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Dereźni, 64 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych naszego powiatu uczestniczyło w XXVI edycji Konkursu Wiedzy o Ziemi Biłgorajskiej. Oficjalnego otwarcia konkursu dokonali Wójt Gminy Biłgoraj Wiesław Różyński i Zofia Bielak, dyrektor ZSPiG w Dereźni.

Celem konkursu jest propagowanie wiedzy na temat historii, kultury oraz środowiska przyrodniczego powiatu biłgorajskiego, rozwijanie pasji krajoznawczo-turystycznych, kształtowanie postaw patriotycznych, zainteresowanie historycznymi i współczesnymi aspektami życia własnego regionu, kształtowanie umiejętności korzystania z różnorodnych źródeł wiedzy oraz integrowanie społeczności szkolnych, lokalnych, turystów, krajoznawców, stowarzyszeń, instytucji samorządowych organizujących i wspierających turystykę.

Organizacja tegorocznej edycji była możliwa dzięki wsparciu finansowemu i rzeczowemu udzielonemu przez Wójta Gminy Biłgoraj i Starostwo Powiatowe w Biłgoraju.

Współorganizatorami konkursu byli Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Biłgoraju i Gminna Biblioteka Publiczna w Biłgoraju-Filia Biblioteczna w Dereźni.

Do rywalizacji przystąpili uczniowie szkół podstawowych z SP nr 1 im. Sługi Bożego Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Biłgoraju, SP im. św. Franciszka z Asyżu w Lipinach Dolnych, Zespołu Szkół im. Zofii Krawieckiej w Majdanie Starym, SP im. Jana Pawła II w Księżpolu, SP w Korczowie, Hedwizynie, Gromadzie i Dereźni. W kategorii gimnazjów rywalizowali przedstawiciele Gimnazjum nr 3 w Biłgoraju, Gimnazjum nr 1 im. Świętej Królowej Jadwigi w Biłgoraju, Gimnazjum im. Jana Pawła II w Księżpolu, Zespołu

Szkół im. Zofii Krawieckiej w Majdanie Starym, Gimnazjum w Dąbrowicy, Hedwizynie, Gromadzie i Dereźni. Natomiast reprezentanci szkół ponadgimnazjalnych to uczniowie Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Papieża Jana Pawła II, Zespołu Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących, Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej i Liceum Ogólnokształcącego im. ONZ.

Konkurs składał się z dwóch części. W pierwszej, drużynowej wszyscy uczestnicy rozwiązywali test opracowany przez Piotra Kielbasę, członka Oddziału PTTK w Biłgoraju. Komisja konkursowa wyłoniła w każdej kategorii zespoły uczniowskie z najwyższą liczbą punktów.

Wyniki w kategorii uczniów szkół podstawowych:

- I miejsce – Zuzanna Niemiec, Liliana Kapka,
Mateusz Obszański z SP w Dereźni
(opiekun Małgorzata Palikot)
- II miejsce – Katarzyna Dyndał, Aleksandra Solak,
Arkadiusz Cios z SP w Korczowie
(opiekun Dorota Lisiecka)
- III miejsce – Karolina Rak, Kinga Kaziród,
Dominika Winnicka z SP w Księżpolu
(opiekun Tomasz Żuk)
- IV miejsce – Julia Paszko, Zuzanna Rębacz,
Jakub Konieczny z SP w Lipinach Dolnych
(opiekun Anna Lipiec)

Wyniki w kategorii uczniów gimnazjum:

- I miejsce – Aleksandra Raduj, Katarzyna Rapa,
Julia Małysza z Gimnazjum w Gromadzie
(opiekun Agata Tworek);
Zuzanna Kimak, Agnieszka Rębacz,
Kinga Rarata z Gimnazjum w Dereźni
(opiekun Małgorzata Palikot)
- II miejsce – Karolina Styk, Maciej Kusy, Adrian Idziak
z Gimnazjum nr 1 im. Świętej Jadwigi
Królowej w Biłgoraju
(opiekun Danuta Kutryn)
- III miejsce – Krystian Motek, Dominik Paluch,
Maciej Cios z Gimnazjum w Dąbrowicy
(opiekunowie Bożena Małysza i Monika Frąk)
- IV miejsce – Natalia Kędzierska, Miłosz Ostasz,
Jakub Stępień z Gimnazjum w Księżpolu
(opiekun Tomasz Żuk)

Wyniki w kategorii uczniów szkół ponadgimnazjalnych:

- I miejsce – Patrycja Sprysak, Klaudia Mazgal,
Szymon Brodziak z Katolickiego Liceum
Ogólnokształcącego im. Papieża Jana Pawła II
w Biłgoraju (opiekun Kinga Birut-Solak)
- II miejsce – Agnieszka Okoń, Edyta Bogdanowicz,
Natalia Klimczyk z Regionalnego
Centrum Edukacji Zawodowej w Biłgoraju
(opiekun Anna Ciosmak)
- III miejsce – Małgorzata Maciocha, Angelika Rak,
Karolina Kornik z Liceum
Ogólnokształcącego im. ONZ w Biłgoraju
(opiekun Ryszard Sawa)
- IV miejsce – Magdalena Marzec, Mateusz Hurkała,
Karolina Mamczarz z Zespołu Szkół
Zawodowych i Ogólnokształcących
w Biłgoraju (opiekun Beata Pieczonka)

Uczestnicy konkursu prezentowali nie tylko swoją wiedzę ale również ją pogłębiali i zdobywali, gdyż podczas przerwy pomiędzy etapami Andrzej Czacharowski, wiceprezes Oddziału PTTK w Biłgoraju przedstawił postać Stefana Knappa, światowej sławy artysty-plastyka pochodzącego z Biłgoraja.

W kolejnej części rywalizacji uczestniczyli uczniowie, którzy uzyskali najwyższą liczbą punktów w etapie pisemnym. Ta część zmagania konkursowych prowadzona przez Andrzeja Czacharowskiego i Tomasza Żuka, członka Oddziału PTTK w Biłgoraju polegała na rozpoznawaniu miejsc i obiektów o szczególnych walorach kulturowych i przyrodniczych powiatu biłgorajskiego.

Indywidualni zwycięzcy II etapu:

Szkoły podstawowe:

- I miejsce – Zuzanna Niemiec (SP w Dereźni)
- II miejsce – Aleksandra Solak i Katarzyna Dyndał
(SP w Korczowie)
- III miejsce – Liliana Kapka (SP w Dereźni)
- IV miejsce – Mateusz Obszański (SP w Dereźni)
- V miejsce – Kinga Kaziród (SP w Księżpolu)
i Arkadiusz Cios (SP w Korczowie)

Gimnazja:

- I miejsce – Aleksandra Raduj (Gim. w Gromadzie)
i Agnieszka Rębacz (Gim. w Dereźni)
- II miejsce – Karolina Styk (Gim. nr 1 im. Świętej
Jadwigi Królowej w Biłgoraju)
- III miejsce – Krystian Motek (Gim. w Dąbrowicy),
Julia Małysza (Gim. w Gromadzie),
Kinga Rarata (Gimnazjum w Dereźni)

Szkoły ponadgimnazjalne:

- I miejsce – Agnieszka Okoń (RCEZ w Biłgoraju)
- II miejsce – Szymon Brodziak (KLO w Biłgoraju)
- III miejsce – Patrycja Sprysak (KLO w Biłgoraju)
- IV miejsce – Angelika Rak (LO im. ONZ w Biłgoraju)
- V miejsce – Małgorzata Maciocha
(LO im. ONZ w Biłgoraju)
- VI miejsce – Klaudia Mazgal (KLO w Biłgoraju)
i Edyta Bogdanowicz (RCEZ w Biłgoraju)

Nagrody książkowe zwycięzcom, pamiątkowe dyplomy i podziękowania dla nauczycieli wręczyły Celina Skromak, dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Biłgoraju, Joanna Szkutnik, inspektor ds. kultury, sportu i turystyki w Urzędzie Gminy Biłgoraj, Anna Wachowicz, inspektor ds. oświaty w Wydziale Edukacji Starostwa Powiatowego w Biłgoraju i Zofia Bielak, dyrektor ZSPiG im. Papieża Jana Pawła II w Dereźni.

Organizatorzy gratulują wszystkim uczestnikom, a opiekunom składają wyrazy uznania za wspieranie przygotowanie swoich podopiecznych. Dziękują sponsorom i współorganizatorom tegorocznej edycji za wsparcie finansowe oraz pomoc w organizacji konkursu.

Małgorzata Palikot

Nagrodzeni w konkursie świątecznym

W dniu 14 grudnia 2015r. odbyło się rozstrzygnięcie Konkursu Bożonarodzeniowego na tradycyjne ozdoby świąteczne dla uczniów przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Gminy Biłgoraj.

Komisja w składzie: Dorota Skakuj – Dyrektor Muzeum Ziemi Biłgorajskiej i Zofia Nizio – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej z/s w Soli po obejrzeniu 157 prac postanowiła nagrodzić następujące osoby:

W kategorii: przedszkole, oddziały przedszkolne klasy I – III – Ozdoby tradycyjne

- I miejsce: Maja Grabias, SP w Woli Dereźniańskiej, Katarzyna Ciosmak, SP w Bidaczowie, Maja Zakrzewska, SP w Bukowej
- II miejsce: Kacper Dycha, SP w Korytkowie Dużym i Damian Rapa, SP w Gromadzie
- III miejsce: Roksana Welc, SP w Bidaczowie i Krystian Kaczor, SP w Bukowej

Wyróżnienie: Ognisko artystyczne w Soli, Aleksandra Odrzywolska, SP w Korytkowie Dużym, Adam Minkiewicz, SP w Smółsku i Maciej Małek, SP w Bukowej.

Ozdoby artystyczne:

- I miejsce: Agata Paczos, SP w Woli Dereźniańskiej, Jakub Budzyński, SP w Korczowie (3-4 lata), Aleksandra Kurp, SP w Ciosmach i Dominik Bielak, SP w Dąbrowicy.
- II miejsce: Lena Wolanin, SP w Woli Dereźniańskiej, Nataniel Kwapisz, SP w Korczowie (3-4 lata), Julia Wasąg, SP w Ciosmach, Barbara Piestrzeniewicz, SP w Bidaczowie, Sandra Małek, SP w Korytkowie Dużym, Agata Okoń, SP w Smółsku, Krzysztof Zakrzewski, SP w Bukowej i Zuzanna Romaniak, SP w Korczowie (3-4 lata).
- III miejsce: Julia Ulidowska, SP w Woli Dereźniańskiej, Bartłomiej Kołodziej, SP w Korczowie (3-4 lata), Mateusz Piñciurek, SP w Hedwiżynie, Milena Pawlos, SP w Korytkowie Dużym,

Dominik Małysza, SP w Korytkowie Dużym,
Adam Stawarski, SP w Korytkowie Dużym,
Bartosz Buczek, SP w Dąbrowicy (przedszkole)
i Łucja Obszańska, SP w Dąbrowicy (przedszkole).

Wyróżnienie: Zuzanna Grabias, SP w Korczowie (3-4 lata), Szymon Pyć, SP w Korczowie (3-4 lata), Maja Rataj, SP w Ciosmach, Karol Dziduch, SP w Dereźni, Weronika Szewc, SP w Dąbrowicy, Paweł Stawarski, SP w Korytkowie Dużym, Sebastian Wilkos, SP w Dąbrowicy, Piotr Radzik, SP w Smółsku, Martyna Paluch, SP w Smółsku, Radosław Bargiel, SP w Gromadzie, Julia Surma, SP w Gromadzie i Aleksandra Myszak, SP w Bukowej.

W kategorii: klasy IV– VI i gimnazjum

Ozdoby tradycyjne:

- I miejsce: Alicja Surmanowicz, ZS w Soli
II miejsce: Wiktoria Łukasik, Gimnazjum w Hedwiżynie
i Zuzanna Rapa, ZSPiG w Gromadzie
III miejsce: Wiktoria Marzec, SP w Smółsku
i Julia Małek, ZSPiG w Bukowej

Wyróżnienie: Antoni Myszak, ZSPiG w Bukowej

Ozdoby artystyczne:

- I miejsce: Klaudia Maciocha, ZSPiG w Dereźni,
Amelia Mielnik, ZSPiG w Dereźni
i Amelia Grab, ZSPiG w Dąbrowicy.
II miejsce: Konrad Małek, ZSPiG w Korytkowie Dużym,
Natalia Karp, ZSPiG w Bukowej,
Joanna Grabias, Martyna Grabias, ZSPiG
w Korczowie
III miejsce: Wojciech Niemiec, ZSPiG w Dereźni,
Magdalena Remiśko, SP w Bidaczowie
i Kornelia Kaczor, ZS w Soli

Wszystkim uczestnikom dziękujemy za udział w konkursie świątecznym, laureatom serdecznie gratulujemy. Prace wykonane przez przedszkolaków i uczniów naszych szkół są z roku na rok coraz piękniejsze i ozdobami tymi, wykonanymi przez uczestników konkursu, każdego roku dekorowana jest choinka w Sali Konferencyjnej Urzędu Gminy w Biłgoraju.

Irmina Ziętek

Zainauguował kolejny sezon Ligi Halowej

Od grudnia 2015 r. trwa już II sezon Gminnej Ligi Piłki Halowej „o Puchar Wójta Gminy Biłgoraj”.

W Lidze bierze udział 10 drużyn: Gromada, Walczaki, Wola-Ruda, Spartakus Team, Korytków Duży, Brodziaki, LZS Dąbrowica, Hedwiżyn, Dereźnia i Sól. Mecze rozgrywane są w salach gimnastycznych ZSPiG w Gromadzie oraz ZSPiG w Dereźni – rywalizacja potrwa do lutego 2016 r. Tytułu mistrza broni zespół Gromady.

Wyniki, tabelę oraz terminarz Ligi na bieżąco można obserwować na oficjalnej stronie oraz profilu facebookowym Gminy Biłgoraj, a także na profilu: [www.facebook.com/Gminne Ligi Piłki Nożnej](https://www.facebook.com/Gminne-Ligi-Pilki-Noznej). Głównym organizatorem Ligi jest Wójt Gminy Biłgoraj.

Dominik Róg

Tradycje i obrzędy świąteczne w Gminie Biłgoraj

Święta Bożego Narodzenia, to najpiękniejsze święta w roku, pełne radości, rodzinnego ciepła i miłości. Klimat wieczoru wigilijnego wypełnionego blaskiem choinki i śpiewem kolęd jest zawsze wyjątkowy, uroczysty i niepowtarzalny. Święta te obfitują też w najpiękniejsze polskie tradycje i obrzędy, czyli zarówno zwyczaje przyjęte w określonej miejscowości jak i w rodzinie. Składają się na nie wierzenia, przesady, wyobrażenia i czynności wyniesione z miejscowych tradycji.

Poprzedzający święta okres Adwentu jest czasem radosnego oczekiwania na Narodziny Dzieciątka Jezus, ale też przygotowywania się do „godnich” świąt i to zarówno pod względem duchowym, jak i przygotowywania domów i obejść na święta. Oprócz przedświątecznych porządków był to czas na przygotowywanie ozdób świątecznych i choinkowych. Ozdoby wykonane ze skorupki wydmuchanych jajek, tzw. wydmuszek i orzechów włoskich, przyozdobionych kolorowymi papierkami, watą, piórkami lub zawiniętych w sreberka, łańcuchy ze słomek i kolorowych bibulek i pieczone na choinkę ciasteczka.

Taką wyjątkową, tradycyjną i zarazem bardzo symboliczną ozdobą, były pająki ze słomy. Te ludowe ozdoby wewnątrz mieszkalnych wieszane były zwykle na środku izby. Wykonywane były z łatwo dostępnych surowców pochodzenia miejscowego: słomy, fasoli, grochu, piór, włóczki, postrzępionego

plótka, czy znacznie później dostępnych, kolorowych bibulek. Przybierały różne kształty a pełniły funkcje dekoracyjne, zawieszane na środku sufitu lub w świętym kącie. Występowały formy od krystalicznych, takich ze słomy, bardzo prostych, złożonych z kilku połączonych ze sobą ażurowych graniastosłupów, aż po bardzo skomplikowane konstrukcje, również ze słomy ale z ozdobami z bibulek i kolorowych papierów w formie kul, języków, harmonijek czy gwiazdek. Pająki wieszano na każde Święta Bożego Narodzenia i zawsze były na nowo wykonywane. Stanowiły one symbol urodzaju i szczęścia w nowym roku.

Największy wachlarz obrzędowości posiada oczywiście Wigilia, wszędzie kojarzona podobnie, przy czym w różnych wioskach i rodzinach przebiegała trochę inaczej, na zasadzie powiedzenia, „co wieś, to inna pieśń”. W niektórych domach z samego rana przynosiło się wodę ze źródła, do któ-

rej należało wrzucić monetę i umyć się, bo woda służyła zdrowiu, a pieniądź wróżył dostatek. Wspólnym elementem było przestrzeganie, żeby do domu nie przyszła kobieta, bo sprowadziłaby na ten dom nieszczęścia i wówczas cały rok się nie wiodło, ludziom i zwierzętom domowym przydarzały się choroby. Przestrzegano się więc, by w wigilię kobiety nie chodziły po wsi, choć zdarzało się, że jakaś złośliwa sąsiadka, celowo przychodziła tego dnia coś pożyczyć, żeby sąsiadom się nie darzyło. Za to szczęście i powodzenie przynosił mężczyzna. Kiedy przychodził pozdrowiał domowników słowami: „Daj wam Boże szczęścia, zdrowia z wigilią”, na co zawsze odpowiadano „Daj Boże nam i wam”. Miało to zapewnić pomyślność wszystkim.

Dzień wigilijny od rana był pracowity, każdy miał przydzielone obowiązki do wykonania. Gospodyni zajmowała się przygotowywaniem wieczerzy, a pozostali domownicy mieli z góry

przydzielone zadania do wykonania. Babka i córki pomagały w domu, mężczyźni pracowali w obejściu. W tym dniu nie wolno się było lenić, „bo kto w wigilię nieroba, ten cały rok będzie nierobiasty”. Trzeba było ugotować wieczerzę wigilijną, ale też przygotować karmę dla zwierząt na całe święta. Zboże dla kur, czy konia trzeba było wyjąć z zasieku, czy z beczki, bo jakby się to w Boże Narodzenie robiło to by w następnym roku nie wzeszło i nie urosło. Trzeba było nabrać na zapas kartofli z piwnicy, drwa narąbać i nanieść i ściółki dla zwierząt naszykować, żeby niczego przez święta nie zabrakło. Mówiło się też, że kto by w Boże Narodzenie trząśł trzęsionkę widłami, to „na księżycu patrzą i widzą jak się na ziemi trzęsie”.

Z lasu przynoszono jałowiec, bo wierzano, że jałowiec to taki stróż domowy. Obstawiano nim całe domostwo i obejście. Wierzano, że kolce jałowca odstraszą wszelkie zło i nie dopuszczą do domu żadnego nieszczęścia, a spalona w domu gałązka jałowca chroniła domowników i dawała piękny zapach.

Choinkę dawniej ubierało się dopiero w wigilię i nie stawiano jej na podłodze, tylko zawieszana była u sufitu. Oświeślały ją małe zapalone łożowe świece, co było dość niebezpieczne i zdarzało się, że choinka się od tych świeczek zapalała i mogła spowodować pożar.

Innym ogólnie przyjętym zwyczajem było przynoszenie do izby króla (niewymłóconego snopka zboża), składającego się albo z jednego rodzaju zboża, albo z kilku. Głowa rodziny, ojciec, dziadek przychodził do domu z tym królem i mówił: „Pochwalony Jezus Chrystus”, a wszyscy odpowiadali „Na wieki wieków. Amen”, i dalej: „Daj nam Boże szczęścia, zdrowia z wigilią i świętami” i stawiał go w kącie, w takim widocznym, honorowym miejscu. Za powróśło zakładano ziele, takie poświęcone na Matkę Boską Zielną. Przydawało to królowi świętości.

Przed samym „pośnikiem”, kolacją wigilijną, przynoszono do domu

też siano i słomę. Siano i słoma były w domu przez wigilię i Boże Narodzenie, a Król stał do Święta Trzech Króli. Potem rżnięto z tego sieczkę i karmiono nią zwierzęta, bo zboże z króla nie mogło się zmarnować. Słomę zaś rozkładano na środku izby, stawiano na niej dzieżę i przykrywano lnianym obrusem, a pod obrus kładziono siano. Dawniej „pośnik” jadło się na dzieży, a domownicy wyposażeni w łyżki zajmowali wokół niej miejsca i wszystkie potrawy jedzono z jednej miski.

Wieczerzę zaczynano po ujrzeniu pierwszej gwiazdki na niebie, na pamiątkę ukazania się trzem mędrcom ze wschodu gwiazdy betlejemskiej. Podzielenie się opłatkiem stanowiło szczególny rytuał, bowiem po odmówieniu pacierza i modlitwy za zmarłych, gospodarz składał życzenia i dzielił się opłatkiem od najstarszego do najmłodszego domownika. Opłatek poprzedzony był napomnieniem, żeby wszyscy wybaczyli sobie urazy, bowiem musiał być spożywany w zgodzie i harmonii. Przestrzegano też, żeby nikt nie zasiadł do kolacji boso, bo to mogło wróżyć niedostatek w rodzinie. Odnosnie samych posiłków, przygotowywano potrawy z tego co urodziło się w polu, sadzie i ogrodzie. Podkładanie opłatka pod miskę, miało upewnić gospodarzy, że poszczególne uprawy obrodzą w przyszłym roku. Jeżeli opłatek przywarł do miski to miało świadczyć o urodzaju i odwrotnie, jeżeli tak się nie stało.

Kogo bolał krzyż, wskazane było, żeby pośnik spożywał na stojąco. Obowiązywały postne potrawy przygotowane na lnianym oleju, a ich ilość i jakość zależała od zasobności gospodarzy. W biednych domach, żeby tych potraw naliczyć jak najwięcej, wszystko liczyło się oddzielnie: kasza gryczana, jaglana, fasola, groch piechotny, olej, miód, itd. Zwykle podawana była: kapusta z grochem i suszonymi grzybami, zapiekana kasza gryczana i jaglana, racuchy i kompot z suszu. Śledzie, ryba smażona, barszcz z uszkami, czy kluski z makiem pojawiły się na stołach znacznie później. Wzruszającym

zwyczajem wigilijnym było wiązanie po wieczerzy łyżek, żeby wszyscy domownicy trzymali się razem i nikogo w domu nie ubył.

Po pośniku było wspólne śpiewanie kolęd, strzelanie „na wiwat”, a później zaś czas na wróżby. Panny sprawdzały gałązki z wiśni przyniesione do domu w dzień św. Andrzeja, czy zakwitły. Oczywiście te zakwitnięte miały wróżyć szybkie zamążpójście, uschnięte wprost przeciwnie. Były też inne wróżby – przynoszenie drew i liczenie, para świadczyła o małżeństwie, jak nie było do pary – nadal pozostawał stan pannieński, dziewczęta wybiegały na dwór i obejmowały dranki w płocie na rozpiętość rąk i odliczały: kawalir, wdowiec, kawalir, wdowiec, żeby się dowiedzieć jaki mąż jest im pisany. Zwyczajem było też, że nasłuchiwały, z której strony pies zaszczeka, bo z tej miał nadejść narzeczony. Chłopcy natomiast szli do studni po wodę – wierząc, że przyniosą wino. Odbывało się też straszenie drzew owocowych, żeby na pewno obrodziły w następnym roku.

Wieczorem, po posiłku gospodarz szedł do obory, aby nakarmić bydło pozostałościami z kolacji wigilijnej i opłatkiem, na pamiątkę ich obecności przy narodzinach Jezusa. Wierzano także, że o północy zwierzęta mówią ludzkim głosem. Nikt tego jednak nie słyszał, bo wszyscy wtedy udawali się do kościoła na Pasterkę. Dzień Bożego Narodzenia spędzano w domu, odpoczywając i jedząc tłusto i bogato. W „gości” do rodziny udawano się dopiero w Św. Szczepana. Wtedy, w dzień Kolędy, chodzili po domach połaźnicy, czyli kolędnicy. Domostwa nawiedzały grupy kolędnicze z herodem, kozą, szopką. Do Święta Trzech Króli przestrzegano świętych wieczorów, czyli nie wolno było wykonywać wtedy dodatkowych prac domowych, np. prać, czy szyć.

Celina Skromak

Opracowane na podstawie opowieści członków zespołu śpiewaczego – obrzędowego „Jarzębina” z Bukowej

Mikołajki

Tak dziś potocznie określamy dzień świętego Mikołaja przypadający 6 grudnia. Św. Mikołaj urodził się w zamożnej rodzinie w Patarze (miasto na terytorium dzisiejszej Turcji) pomiędzy 280, a 286 rokiem. W roku 300 został wybrany na biskupa Myry, gdzie zasłynął z licznych cudów i poświęcenia ubogim.

Za czasów panowania cesarza Dioklecjana w początkach IV wieku został uwięziony i zmuszony do opuszczenia rodzinnych stron. W 313 roku, gdy cesarz Konstantyn uprawomocnił chrześcijaństwo święty został uwolniony i mógł powrócić do swojej diecezji. Zmarł 6 grudnia ok. 350 roku i został pochowany w Myrze (dzisiaj znanej jako Demre w Turcji). W 1087 r. jego relikwie zostały wykradzione przez włoskich kupców i przeniesione do Bari na południe Włoch.

W związku z bardzo małą ilością dokumentów opisujących życie świętego jego postać obrosła wieloma mitami i legendami. Jedną z nich opowiada o tym, jak św. Mikołaj umożliwił trzem ubogim pannom wyjść za mąż dyskretnie podrzucając im posag.

W tradycji ludowej święty Mikołaj uznawany był za patrona dobytku, inwentarza żywego, bronił trzodę od wilków. Tego dnia pasterze i gospodarze szli do kościoła na specjalną mszę, po której składali ofiary – chleb, ser, masło i drób. Dodatkowo pasterze palili ognie i składali ofiary zwane wilkami – były to wieńce z lnu i konopi wieszane na ołtarzach na wierzch których kładziono jaja kurze. Jest również patronem żeglarzy, rozbitków, rybaków, flisaków i przewoźników. W niektórych krajach świata św. Mikołaj uchodzi za patrona szczęśliwych małżeństw, do którego samotne panny modlą się prosząc o szczęśliwe małżeństwo. W opiekę świętemu powierzali się także rodzice mający kłopoty z dziećmi.

Sam zwyczaj obdarowywania dzieci tego dnia prezentami pojawił się w Polsce w pierwszej połowie XVIII wieku. Jeszcze do niedawna przychodził do dzieci w asyście anioła i diabła. Anioł rozdawał grzecznym dzieciom słodycze, a niegrzecznym diabeł wręczał różgi. W różnych krajach świata różnie ten dzień wygląda. I tak: w Holandii dzieci odwiedza Sinter Klaas (święty Mikołaj). Swoje odwiedziny u dzieci zaczyna już 15 listopada a do Amsterdamu przypływa małym stateczkiem. Następnie dosiada siwego konia i wyrusza w objazd po mieście. Ma ze sobą pomocników, są to paziowie zwani Czarnymi Piotrusiami, którzy rzucają naokoło podczas wizyty Mikołaja cukierki i

pierniki. Swoją wizytę święty kończy 5 grudnia, zostawiając prezenty zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych.

Szwedzi zastąpili postać świętego Mikołaja karłowatym skrzatkiem Jul Tomte już w XVI wieku, w czasach reformacji, kiedy to walczono z kultem świętych. Jul Tomte

mieszka wraz z elfami i gnomami pod stodołą lub w zakamarkach stodoł. Pojawia się z worem pełnym prezentów dopiero przy kolacji wigilijnej lub w drugi dzień Bożego Narodzenia. We Włoszech dzieci dostają prezenty na święto Trzech Króli - 6 stycznia - od złośliwej i brzydkiej wróżki Befany. Jest ona przedstawiana jako staruszka z długim, zakrzywionym nosem. Dzieci, które chcą się jej przypodobać i dostać prezenty powinny zostawić na stole przed snem mandarynkę. Święty Mikołaj - Babbo Natale przynosi prezenty w pierwszy dzień Bożego Narodzenia. Pere Noel - bożonarodzeniowy ojciec - to postać zupełnie świecka funkcjonująca we Francji od początku XX wieku. Jeszcze niedawno ubrany w niebieski płaszcz przynosił dzieciom prezenty 6 grudnia. Obecnie przychodzi w święta Bożego Narodzenia w czerwonym stroju. W Niemczech święty Mikołaj (Weihnachtsmann) przychodzi do dzieci 6 grudnia i wkłada prezenty do butów ustawionych przy łóżku i w Wigilię Bożego Narodzenia zostawiając pre-

zenty pod choinką. Hiszpański święty Mikołaj - Babbo Natale - zostawia prezenty dzieciom w święto Trzech Króli. W Belgii z kolei jest dwóch świętych Mikołajów. Sinterklass przychodzi 4 grudnia i sprawdza czy dzieci są grzeczne po czym wraca 6 grudnia z prezentami. W zamian za to dzieci zostawiają przed drzwiami domów poczęstunek dla zaprzęgu świętego. Drugi święty - Kerstman - przychodzi w Boże Narodzenie. W Czechach i na Słowacji Svaty Miklas schodzi na ziemię po złotej nitce 6 grudnia. Razem z nim przybywają anioły i czart. Dzieci wyczyszczone buty stawiają na parapecie okna aby otrzymać prezent. Na Słowacji Mikulas pojawia się 6 grudnia w towarzystwie przebiegańców. W Austrii świętemu Mikołajowi towarzyszą diabły (Krampusy). W Rosji to Died Moroz (Dziadek Mróz) przynosi prezenty dzieciom. Przychodzi w noworoczną noc razem ze swoją wnuczką Śnieżynką i wręcza prezenty dzieciom osobiście lub zostawia pod choinką. W krajach anglosaskich Santa Claus przychodzi

w Wigilie Bożego Narodzenia i wkłada prezenty do skarpet wiszących przy kominku lub układa je pod choinką.

Znany nam dzisiaj wizerunek św. Mikołaja jako starszego, grubszego pana z długą białą brodą ubranego w czerwony kozuch i podróżującego saniami zaprzęgniętymi w renifery powstał w celach czysto marketingowych na zlecenie amerykańskiego koncernu Coca - Cola w latach 20-tych ubiegłego wieku do promowania produktów tej marki. Jednak niezależnie od tego jak wygląda, którego dnia przychodzi święty, czy jest sam czy z pomocnikami zawsze sprawia swą obecnością i prezentami radość tym najmniejszym i tym starszym. Wszystkie tradycje związane z tym wyjątkowym dniem są piękne i dlatego warto je kontynuować.

Dla szczególnie zainteresowanych tematem prezentów podaję adres świętego Mikołaja: **Santa Claus, Arctic Circle 96930 Rovaniemi, Finlandia**

Irmina Ziętek

„Święty Andrzej Ci ukaże, co Ci los przyniesie w darze”

Andrzejkowe wróżby i czary to doskonała zabawa do rozbudzania zainteresowań bogactwem i różnorodnością tradycji ludowych. Dnia 22 listopada 2015 r. na kilka godzin sala w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Soli zmieniła się w „Krainę Magii”.

Niedzielnny wieczór pozwolił dużej grupie dzieci oderwać się od rzeczywistości i w fantastyczny sposób spędzić wolny czas. Podczas imprezy wróżby przeplatane były różnego rodzaju konkursami i zagadkami. Nie zabrakło malowania twarzy, nauki tańca jak również rysowania prezentów, które dzieci chciałyby dostać od Świętego Mikołaja. Na imprezę przybyły prawdziwe wróżki z „Magicznej Krainy”, które wróżyły dzieciom co przyniesie im bliższa i dalsza przyszłość oczywiście „z przymrużeniem oka”. Były między innymi: kubki szczęścia, kram z marzeniami czy szczęśliwe numerki. Na całość imprezy czuwał DJ.MACIEK. Ten wyjątkowy wieczór magii, czarów i odkrywaniu przyszłości okazał się fantastycznym spotkaniem towarzyskim, wspaniałą zabawą dostarczającą wielu przeżyć. Zabawy, uśmiechu było wiele wszyscy z utęsknieniem czekają na następny Wieczór Andrzejkowy. Impreza zakończyła się

wspólnym poczęstunkiem.

Imprezę andrzejkową przygotowali rodzice dzieci przy współudziale Wójta Gminy Biłgoraj, sołtysów Wiesława Niemca i Wiesława Gra-

biasa, Ochotniczej Straży Pożarnej w Soli oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Biłgoraju z/s w Soli.

Zofia Nizio

Wydarzenia

Męski Zespół Śpiewaczy z Bukowej na Biesiadzie Literackiej

W niedzielne popołudnie, 22 listopada w sali kameralnej Biłgorajskiego Centrum Kultury odbyła się Biesiada Literacka „Słowa i Pieśni”, na podsumowanie Konkursu „O Łabędzie Pióro” w dziedzinie poezji i publicystyki. Spotkanie literackie koncertem rozpoczął Męski Zespół Śpiewaczy z Bukowej. Ponadto w programie spotkania można było posłuchać poezji Emilii Kozak, słuchowiska Teatru Wyobraźni „Miłość za Kordonem” wg. opowiadania W. Żmudzkiego „Nieboga” i koncertu Zespołu Wokalnego ZNP „Belferki”. Odbyła się też prezentacja najnowszego numeru rocznika „Aspekty”. Organizatorem spotkania było Biłgorajskie Towarzystwo Literackie.

Jesień na ludowo

3 października w Biłgorajskim Centrum Kultury odbył się koncert zespołów ludowych pt. „Jesień na ludowo”. Dla biłgorajskiej publiczności wystąpili: Kapela Podwórkowa „Wygibusy”, Klub Seniora „Złoty Wiek”, Zespół „Retrospekcje” Uniwersytetu III Wieku, zespół „Za horyzontem” z Zawadki, Męski Zespół Śpiewaczy z Bukowej i zespół folkowy „Podkowa”. Gospodarzami spotkania w BCK byli Wiesław Różyński, Wójt Gminy Biłgoraj i Genowefa Tokarska, poseł na Sejm RP.

Laureaci XX Festiwalu Pieśni Patriotycznej i Legionowej w MDK w Biłgoraju

6 listopada, w Młodzieżowym Domu Kultury zorganizowany został XX Festiwal Pieśni Patriotycznej i Legionowej. Komisja sędziowska w składzie: przewodniczący Sławomir Niemiec, Renata Socha - dyrektor MDK, Jerzy Odrzywolski i ks. Karol Jędruszcak - oceniła 30 wykonawców - solistów, zespołów i chórów, w trzech kategoriach wiekowych, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. W kategorii najmłodszych wśród laureatów festiwalu znalazła się Laura Rapa ze Szkoły Podstawowej w Dereźni, a w kategorii gimnazja drugą nagrodę wyśpiewał Zespół wokalny z Gimnazjum w Gromadzie, prowadzony przez Roberta Sareckiego. Gratulujemy!!!

Nagrody Starosty dla twórców kultury

Powiatowy Dzień Twórcy Kultury odbył się w czwartek 15 października 2015r. w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Biłgoraju. Starosta Biłgorajski Marian Tokarski uhonorował statuetkami twórców kultury z terenu powiatu biłgorajskiego dziękując im w ten sposób za działalność artystyczną, wkład w tworzenie współczesnej kultury i kultywowanie tradycji na terenie Powiatu Biłgorajskiego oraz promowanie Ziemi Biłgorajskiej. Z Gminy Biłgoraj wyróżnienia starosty otrzymali Męski Zespół Śpiewaczy z Bukowej, Helena Skwarek, kierownik zespołu śpiewaczego z Bidaczowa i Zofia Sławińska - Wasąg, kierownik zespołu „Stok” z Hedwiżyna. Wszyscy wyróżnieni otrzymali imienne pamiątkowe podziękowania i albumy Natura Powiatu Biłgorajskiego Gratulacje dla wszystkich nagrodzonych!

Celina Skromak

Nadchodzące wydarzenia (styczeń – marzec 2016r.)

- 24 stycznia 2016r – Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek w Hedwiżynie
Organizator: Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, OSP w Hedwiżynie, ZSPiG w Hedwiżynie, Zespół „Stok” i Mieszkańcy Hedwiżyna
- Luty 2016r. – Ogólnopolski Konkurs Recytatorski dla uczniów Szkół Podstawowych i Gimnazjów
Organizator: Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju
- 13 marca 2016r. – Powiatowy Kiermasz Wielkanocny w Muzeum Ziemi Biłgorajskiej
Organizatorzy: Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju i Muzeum Ziemi Biłgorajskiej
- 13 marca 2016r. – Koncert Pieśni Pasyjnych i Pokutnych w wykonaniu Chórów Ziemi Biłgorajskiej w Korytkowie Dużym
Organizatorzy: Chór z Korytkowa Dużego, OSP w Korytkowie Dużym i Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju
- 17 marca 2016r. – Konkurs Wielkanocny na palmę i pisanekę dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Gminy Biłgoraj
Organizator: Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju

